

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

МОГУЋНОСТИ И ДОМЕТИ УСВАЈАЊА МУЛТИКУЛТУРНИХ ВРИЈЕДНОСТИ У
ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Извјештај о оцјени подобности теме пријављене докторске дисертације под насловом *Могућности и домети усвајања мултикултурних вриједности у образовању и васпитању* кандидаткиње мр Јелене Круљ-Драшковић, написала је комисија именована на сједници Наставно-научног вијећа Филозофског факултета у Бањој Луци одржаној 18.12.2014. у саставу:

1. проф. др Драго Бранковић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци за ужу научну област Општа педагогија, предсједник;
2. доц. др Бране Микановић, доцент Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци за ужу научну област Општа педагогија, члан;
3. проф. др Бисера Јевтић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу за ужу научну област Општа педагогија, члан.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Јелена Круљ Драшковић је рођена 06. јуна 1978. године у Приштини. Основну школу завршила је у Косову Пољу, а гимназију у Приштини. Филозофски факултет – Одсек за педагогију уписала је 1997. године. Дипломирала је 2001. године са просјечном оцјеном 9,23 и оцјеном 10 на дипломском испиту на тему: *Савремене тенденције вредновања у почетној настави математике*. Постдипломске студије завршила је на Одсеку за педагогију Филозофског факултета у Приштини – Косовска Митровица и 2009. године одбранила је магистарску тезу под називом: *Методолошка утемељеност дидактичких истраживања у педагошкој теорији и пракси*.

Запослена је на Учитељском факултету у Лепосавићу од 2001. године у звању асистента на предметима: Школска педагогија, Породична педагогија и Образовна технологија. Учесник је више научних скупова, коаутор је једне књиге и аутор или коаутор већег броја научних и стручних радова.

БИБЛИОГРАФИЈА:

а) научни радови

1. Драшковић Круљ, Ј. (2012). Мултикултурализам у функцији концепције у савременом васпитању и васпитању. *Зборник радова учитељског факултета Призрен – Лепосавић књига 6*. (103-111). Лепосавић: Учитељски факултет.
2. Круљ, С., Р., Драшковић Круљ, Ј. (2006). Савремени проблеми у организацији школства на рубним подручјима - Фактор у прихватању новина у развоју. Међународни научни скуп: *Село у европским земљама*. Врање: Учитељски факултет.
3. Круљ, С., Р., Стојановић, С. Драшковић Круљ, Ј. (2007). *Увод у методологију педагошких истраживања са статистиком*. Врање: Универзитет у Нишу-Учитељски факултет у Врању, Центар за научно- истраживачки рад.
4. Драшковић Круљ, Ј. (2009). Значај интердисциплинарног истраживања у педагошком комплексу. *Зборник радова –Учитељског факултета Призрен-Лепосавић* (100-108). Лепосавић: Учитељски факултет.
5. Арсић, З., Драшковић Круљ, Ј. (2009). Даровити ученици између стварних могућности и очекивања. 14. *Међународни научни скуп о даровитости ученика*,

Висока школа струковних студија за образовање васпитача. Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача.

6. Vidosavljević, S., Drašković Krulj, J. (2010): Sport as the factor of aggressiveness directnig and stress control. *Пети меѓународен научан конгрес - Спорт, стрес, адаптација*. (296-300). Софија: Националната спортна академија " В. Левски "
7. Драшковић Круљ, Ј. (2010): Методичка утемељеност дидактичких истраживања у педагошкој теорији и пракси. У часопису *Педагогија бр 4/2010*- Београд: Часопис форума педагога.
8. Драшковић Круљ, Ј. (2011): Дидактичке теорије у функцији образовања и наставе. *Зборник радова бр. 5*. (99-107). Лепосавић: Учитељски факултет.
9. Vidosavljević, S., Drašković Krulj J., Zrnzević, N. (2011). The Correlation Between Teaching of the Nature and Society and Phiyical education in the class - teaching. Activities in Physical education and Sport, *International Journal of Scientific and Professional Issues in Physical Education and Sport*. (63-67). Skoplje: Federatin Of The Sports Pedagogues Of The Republic Of Macedonia.
10. Vidosavljević, S., Drašković Krulj, J. (2011). Uloga porodice i učitelja u razvoju darovitih učenika, *Internacional Scientific Conference. The methodologi of working with talent pupils.*(133-145). Subotica: Učiteljski fakultet na mađarskom jeziku.
11. Drašković Krulj J., Vidosavljević, S., Arsić, R. (2012.). The Coaches The Pedagogue. Activities in Physical education and Sport. *International Journal of Scientific and Professional Issues in Physical Education and Sport*. (2015-2019). Skoplje: Federatin Of The Sports Pedagogues Of The Republic Of Macedonia.
12. Vidosavljević, S., Drašković Krulj, J. (2013). Effect Between Family in Schools in Detecting Gifted Children in Sport, Activities in Physical education and Sport. *International Journal of Scientific and Professional Issues in Physical Education and Sport*. (224-228). Skoplje: Federatin Of The Sports Pedagogues Of The Republic Of Macedonia.
13. Драшковић Круљ, Ј., Видосављевић, С. (2014). Дидактичка истраживања и учење. *Зборник радова учитељског факултета Призрен – Лепосавић књига 8*. (12-27). Лепосавић: Учитељски факултет.

б) стручни радови

1. Драшковић Круљ, Ј. (2003). Нови прилог методологији педагошких истраживања

- приказ књиге др Миленко Бркић и др Миленко Кундачина: Статистика у истраживању одгоја и образовања. *Зборник радова учитељског факултета Ужице*. (331-333). Ужице: Учитељски факултет.
2. Драшковић Круљ, Ј., Видосављевић, С. (2009). Спорт и рекреација у функцији спречавања неповољног понашања младих «насиље, пушење, алкохолизам и наркоманија». *Списание за научни и стручни прашања од физичката култура*. Година 37., бр. 2. (221-230). Скопље: Федерација на спортските педагози на Република Македонија.
 3. Видосављевић, С., Драшковић Круљ, Ј. (2009). Улога учитеља и наставника физичког васпитања у формирању еколошке свести ученика млађег школског узраста. *Списание за научни и стручни прашања од физичката култура*. Година 37., бр. 2. (288-291). Скопље: Федерација на спортските педагози на Република Македонија.
 4. Круљ, С., Р., Драшковић Круљ, Ј. (2010). Глобализација и реформе у образовању Србије (коауторство), Тематски зборник - *Могућности националног васпитања и образовања у време глобализације* (46-51). Врање: Учитељски факултет.
 5. Круљ, С., Р., Стојановић, С. Драшковић Круљ, Ј. (2010). *Основи педагогије са примењеном дидактиком*. Ниш: Факултет спорта и физичке културе.
 6. Драшковић Круљ, Ј. (2012). Значај практичне наставе за квалитетније образовање учитеља и васпитача, *Међународна конференција у циљу квалитетнијег образовања учитеља и васпитача*. Суботица: Учитељски факултет на мађарском језику.
 7. Драшковић Круљ, Ј. (2013). Значај квалитетне комуникације за успешност наставе. *Зборник радова учитељског факултета Призрен - Лепосавић књига 7*. (91-99). Лепосавић: Учитељски факултет.
 8. Круљ, С, Р., Арсић, З., Драшковић Круљ, Ј. (2014). Усаглашеност наставних планова учитељских факултета у функцији мобилности студената. *Савремене тенденције у наставним и ваннаставним активностима на учитељским (педагошким) факултетима- тематски зборник*, (55-75). Врање: Учитељски факултет.
 9. Видосављевић, С., Драшковић Круљ, Ј. (2014). Хуманитарна и образовна улога Женске продужене и њене занатске школе у Приштини од 1919-1944. године. У часопису *Баштина* свеска 36, (339-350). Лепосавић: Институт за српску културу Приштина – Лепосавић.

10. Видосављевић, С., Драшковић Круљ, Ј., Видосављевић, М. (2014). Култура и природа. У часопису *Екологика* бр.76, (843-849). Београд: Научно – стручно друштво за заштиту животне средине-Екологика.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Значај истраживања

Мултикултурна комуникација младих у образовању изузетно је важна, па ју је због њене комплексности неопходно континуирано теоријски и емпиријски истраживати. За разлику од развијенијег дијела свијета у којем се овај проблем цјеловито истражује, код нас се још увијек чине само симболични помаци. С тога је важно свеукупно сагледавање значаја компетенција формираних у току образовања неопходних за боље схватање социјалних односа, феномена и промјена неопходних у заједничком суживоту. То свакако укључује и бројна сазнања о успјешности развоја интеракција и социјалног понашања као и осталих својстава компетентности. Оставривања многих и још не сагледаних могућности у овом домену има битан теоријски и практичан значај. Иако теоријски значај истраживања није у првом плану, његови доприноси су могући. Кандидаткиња очекује да ће утврђивањем степена повезаности важних компетенција мултикултурне комуникације на одређеном узрасту ученика допринијети сагледавању проблема са нових аспеката, а тиме и унапређењу васпитно образовне праксе и квалитетније научне осмишљености. Истраживање ће послужити за проблематизацију посматраних феномена интеркултурне комуникације и за даљу разраду васпитно-образовних активности на плану васпитања и образовања ученика у том смјеру. Практични значај се састоји у томе што утврђени резултати на линији реализације оспособљености ученика у ставрању здраве климе у разреду бољом сарадњом и несебичном помоћи у свакодневним обавезама могу послужити корисно у подстицању за разлике а тиме се може повећати и образовни ефекат и побољшати квалитет знања.

Преглед истраживања

Избор проблема за овај модел *експлоративног* истраживања проистекао је из одређених теоријских схватања и тангентних емпиријских истраживања, као и потребе да се испита ефикасност сарадње на рјешавању значајних школских питања у узајамним, непосредним

комуникацијским односима ученика различитих националности и етничких група. Кандидаткиња у пројекту докторске дисертације наглашава да је модел у истраживању примјерен као „једна од фаза истраживачке дјелатности која се методолошки може мијењати и планирањем интегрисати у дефинисању и разрешавању проблема уз помоћ прикупљених значајних информација” (Гојков, Круљ, и Кундачина, 2009, стр. 72). Експлорација ће омогућити прикупљање података о посебностима и вриједностима интеркултурног образовања за позитивне интеракције у мултиетничком окружењу и укупно социјално понашање младих. Кандидаткиња планира утврдити да ли и колико образовање помаже у изградњи појединих својстава за усмјеравање развоја компетентности ученика за стварање цјеловитог система као основног показатеља успјешности развоја интеракције и укупног социјалног понашања, укључујући позитивне интеракције са окружењем. За расветљавање ове изузетно комплексне проблематике, доприноса образовања значају мултикултурне комуникације, анализираће се стање тренутне школске праксе у циљу сагледавања пожељних комуникативних и саморефлективних својстава ученика који се сматрају смјерницама и критеријумом за усмјеравање развоја компетенција а то су: аутономност, толерантност, партиципативност, осјетљивост и флексибилност.

Због свега тога кандидаткиња је детаљно теоријски размотрила општа својства мултикултурног васпитања и образовања као значајног фактора у прожимању и разумијевању култура и могућности њиховог међусобног утицаја на квалитет интеркултурне комуникације и сарадње младих (дијалог, група, тим итд.). Ослањајући се на та сазнања утемељен је проблем и предмет истраживања. Поред тога, настоји утврдити да ли је и у којој мери у току претходног образовања сагледан значај неговања грађанских култура заједничких свима, утемељених на позитивном подстицању културних разлика.

Кандидаткиња наглашава да су ученици и наставници примарни фактори у наставном и образовном раду (*ученик* – као активан учесник и стваралачка личност и *наставник* – као организатор, руководилац и усмјеривач), па је због тога неопходно сазнати да ли и у којој мјери наставници могу утицати на оспособљавање ученика при усвајању пожељних мултикултурних комуникација неопходних за сарадњу, односно колико су у току свог припремања за наставнички позив оспособљени за ту активност.

Радна хипотеза са циљем истраживања

Кандидаткиња је поставила радну хипотезу, према којој се претпоставља да су ученици

завршних разреда основне и срдње школе стекли компетенције инетркултурне комуникације за разумијевање социјалних односа, феномена промјена, спознали сопствене улоге и улоге других у породичном, професионалном и животу у заједници. У овом истраживању све хипотезе (главна и посебне) су формулисане у афирмативном облику па ће и њихово верификовање бити вршено тим поступком. Идентификовање мултикултурних вриједности, те интеркултурних компетенција ученика и наставника представља новину за педагошку науку. *Циљ* истраживања је утврђивање оспособљености ученика завршних разреда основне и средње школе, за инетркултурну комуникацију, односно да ли се и колико у току наставног процеса обезбеђује повољан амбијент за остваривање интеркултурног дијалога.

У раду ће бити анализиране основе успјешног индивидуалног и социјалног понашања појединаца и то на основу цјеловитијег сагледавања *аутономности, толерантности, партиципативности, отворености и флексибилности*, као значајних својстава компетентности, и других показатеља успјешности развоја интеракције и укупног социјалног понашања који чине цјеловит систем успјешности интеракција и укупног социјалног понашања у сфери интеркултурне комуникације. Кандидаткиња ће сагледати и повезаност комуникативних и саморефлексијских својстава испитаника, колико су она повезана, колико чине цјеловитост система и као се могу сматрати показатељима успјешности развоја интеракције и укупног социјалног понашања у сфери интеркултуралне комуникације.

Материјал и метод рада

У овом истраживању планирана је примјена више научноистраживачких метода.

Истраживање спада у ред емпиријских проучавања са нагласком на *експлоративно* истраживање, јер се предузима за подручје које није довољно истраживано на овим просторима и у складу је са предметом, циљем и задацима истраживања. Сложеност проблема истраживања захтијева коришћење различитих метода. У избору адекватних метода за реализацију постављеног циља и задатака истраживања, а који се односе на утврђивање значајних компетенција инетркултурне комуникације ученика завршних разреда основних и средњих школа за успјешност изграђивања индивидуалног и социјалног понашања као успјешног исхода утемељења аутономности, толеранције, партиципативности, отворености и флексибилности, кандидаткиња ће користити методе теоријске анализе и синтезе и емпиријско-неексперименталну методу.

Метода теоријске анализе и синтезе полази од сазнања важних података, схватања њихових веза, односа па и логичко-мисаоних путева. Уз одабране примјере и илустрације путем анализе и синтезе врши се уопштавање нових одговарајућих рјешења и закључака у области која се истражује. Теоријски су анализирани студије, научне монографије, научни чланци који су у вези са проблемом који се истражује. С обзиром на специфичност истраживачког проблема тешко је било доћи до теоријске основе као подлоге емпиријског истраживања. Ова метода се користила и у фази интерпретације резултата истраживања и у завршној етапи, генерализовању кључних налаза.

Емпиријско неекспериментална метода представља једну од изузетно значајних метода у истраживању мултикултуралности, јер се њоме може анализирати велики број чињеница, доводећи их у одређене односе и сврставајући их у одговарајуће системе које постају ново научно освјетљавање појединих недовољно истражених научних категорија. У оквиру примјене ове истраживачке методе биће идентификована обиљежја дескриптивне и аналитичке методе. Тиме ће се олакшати расвјетљавање истраживачке проблематике са више аспеката чиме ће се осигурати научно заснован приступ и фундирање истраживачких законитости у области интеркултурних комуникација. То ће омогућити извођење синтетичких закључака који могу допринијети употпуњавање теорије.

У истраживању ће бити примијењени сљедећи инструменти: *Упитник за ученике о интеркултурној осетљивости* и *Упитник за наставнике о значају интеркултуралности у образовању и васпитању*. Овај упитник је креиран по узору на *Скале за интеркултурну осетљивост (ICSSQ)* засноване на Бенетовом Развојном одјелу интеркултурне осетљивости (DMIS), чији су аутори Kristina Holm, Petri Nokelajineni и Krisi Tirri, а који су је користили у испитивању “Везе између пола и академског достигнућа за интеркултурну осетљивост финских ученика“ (ученици основних школа – од 12 до 16 година). Упитник за наставнике представља ревидирану скалу упитника из: *Знанствени пројекат – Интеркултурни курикулум и образовање на мањским језицима 2007–2011*, састављени под руководством Невена Хрватић, (Педагошка истраживања, Загреб, 2011; бр,1). Оба упитника првоверена су на репрезентативном узорку испитаника (60 наставника и 200 ученика).

У истраживању је коришћен намјерни узорак који је обухватао ученике осмих разреда основне школе и четвртих разреда средње школе у национално-мјешовитим срединама и у сљедећим подручјима Србије (Суботица, Неготин, и Пријепоље). Узорак ће чинити 360 ученика осмих разреда основне школе и 230 ученика четвртих разреда средње школе.

Узорком је планирано да се обухвати и 125 наставника у одабраним основним и средњим школама наведених средина.

Научни допринос истраживања.

Кандидаткиња у пројекту наводи да ће резултати бити од изузетне педагошке и друштвене важности за васпитно-образовни процес примјена мултикултурних вриједности и развој интеркултурних компетенција ученика и наставника. За педагогију је битно да се утврде мултикултурне вриједности и да се идентификују неопходне интеркултурне компетенције које треба да посједују кључни субјекти у васпитно-образовном процесу (ученици и наставници).

Истраживање ће допринијети идентификацији мултикултурних вриједности и интеркултурних компетенција, идентификацији мултикултурних вриједности. Тиме ће ова докторска дисертација дати допринос у рјешавању комплексности ових проблема, што отвара могућност за допринос будућим теоријским и емпиријским истраживањима ове проблематике.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Мр Јелена Круљ-Драшковић је завршила основни и магистарски студиј педагогије. Самостално је или у коауторству објављивала научне и стручне радове из опште педагогије, дидактике и методике. Из свега наведеног произилази да је кандидаткиња подобна за израду докторске дисертације.

Тема докторске дисертације је комплексна и актуелна. Научни допринос истраживања би се огледао у доприносу идентификације мултикултурних вриједности у образовању и васпитању, те сагледавању могућности и домета њихове примјене у васпитању и образовању.

Методолошко утемељење емпиријског истраживања је оригинално и примјерено постављеном циљу и конкретизованим задацима дисертације. Етапе истраживања су логично постављене и коректно методолошки пројектоване и образложене. У истраживању користе се стандардизовани инструменти. Пројектована обрада података је адекватна са осталим методолошким компонентама истраживања.

Комисија је сагласна у оцјени да је тема *Могућности и домети усвајања мултикултурних*

вриједности у образовању и васпитању подобна за израду докторске дисертације. Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета да одобри израду ове докторске дисертације.

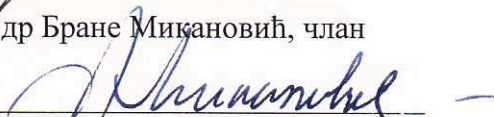
У Бањој Луци, 20. јануар 2015. године

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

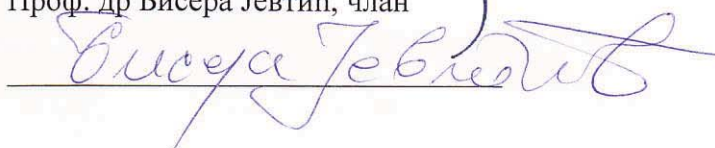
1. Проф. др Драго Бранковић, предсједник

2. Доц. др Бране Микановић, члан

3. Проф. др Бисера Јевтић, члан

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ БАЊА ЛУКА
FACULTY OF PHILOSOPHY BANJA LUKA

Булевар војводе Петра Бојовића 1А, Бања Лука
Телефон: 051/322-780, 322-790, 323-080, 323-530
Fax: 051/325-811 e-mail: fil.fakultet@blic.net

Број: 07/3.95-2/15

Дана: 23.01.2015. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 73/10, 104/11, 84/12 и 108/13) Наставно-научно вијеће Факултета, на сједници одржаној 23.01.2015. године донијело је следећу

О Д Л У К У

о усвајању Извјештаја Комисије за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације

1.

Усваја се Извјештај Комисије за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације кандидаткиње мр Јелене Круљ-Драшковић, под насловом „МОГУЋНОСТИ И ДОМЕТИ УСВАЈАЊА МУЛТИКУЛТУРНИХ ВРИЈЕДНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ“.

2.

За ментора се одређује др Драго Бранковић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци.

3.

Саставни дио ове Одлуке је извјештај Комисије за оцјену испуњености услова кандидата и теме.

4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Именованом
2. Архиви
3. Рачуноводству
4. У досије

Д Е К А Н

Проф. др Драго Бранковић